

ŠTUDENTI A ICH HODNOTENIE UČITEĽOV

Viera Mislivcová

ABSTRACT: In this paper the author presents some problems with the evaluation of the teachers by their students in Slovakia.

1. ÚVOD

V poslednom období možno v našej tlači pozorovať zvýšený záujem o vysoké školy. Je to prirodzené, vzhľadom na skutočnosť, keď sa dnes stalo zákonitosťou všeobecne konštatovať, že školstvo u nás má problémy a vysoké školstvo zvlášť. O tom svedčia aj články [1], [3], [4], [5]. Zdá sa, že po ich prečítaní laická verejnosť môže byť celkom spokojná, odborníci by sa však mali ozvať. Aby sa neopakovali chyby z minulosti, keď slovenské školstvo sa nepoučí na chybách druhých. Kým v predchádzajúcich rokoch sme preberali metodiku výučby napríklad matematiky z východu, teraz ju preberáme zo západu? Bez toho, aby sme rešpektovali osobitosti stavu slovenského školstva, žiakov, učiteľov a výsledky výučby, umiestnenie slovenských žiakov a študentov v medzinárodných súťažiach v prírodovedných predmetoch.

2. ZÁKLADNÉ PROBLÉMY A ICH CHARAKTERISTIKA

Možno konštatovať, že hlavné problémy, ktoré sa javia ako aktuálne v súvislosti s názvom článku sú nasledovné:

- 1) Na niektoré slovenské vysoké školy v súčasnosti (technického zamerania) prichádzajú študenti do prvých ročníkov z rôznych poňutok. Niektorí vôbec nemajú seriózný záujem o štúdium od-

boru, na ktorom sa nachádzajú. Prišli si len vyskúšať vysokoškolské štúdium – je bezplatné. Prišli si prežiť nejaký čas ako nezamestnaní, s prípadnou možnosťou prestupu na inú, atraktívnejšiu fakultu, respektíve, zopakovať pokus o prijatie na iný odbor, t. j.: priblížiť sa k fakulte.

- 2) Študenti prichádzajú na tieto fakulty vysokých škôl s rôznou úrovňou vedomostí zo stredoškolskej matematiky (absolventi gymnázií, stredných odborných škôl, obchodných akadémií, odborných učilíšť). A preto osemnásťročný študent pravdepodobne len ťažko dokáže posúdiť pripravenosť učiteľa na výučbu, vhodnosť zaradenia, či vypustenia poznatkov, respektíve súvislostí medzi jednotlivými kapitolami v predmete matematika.

Navyše, matematika sa vyučuje prevažne v prvom ročníku. Je to obťažný predmet štúdia, pretože je náročný na schopnosť abstrahovania, logiky, priestorovej orientácie a predstavivosti, sústavného štúdia. Je to exaktná vedná disciplína, v ktorej väčšinou nemožno len tak jednoducho predsunúť jednu kapitolu pred druhú, resp. niektorú vynechať.

Zdá sa, že dobrá známka pre učiteľa od jeho študentov by mohla byť preňho značnou motiváciou k tomu, aby mal nižšie nároky na vedomostnú úroveň svojich študentov, čo potvrdzuje aj článok [3].

Vychádzame z toho, že podľa najnovších platných zákonov u nás už na stredných školách nemožno oznámiť výsledky v štúdiu verejne osemnásťročným študentom. Výsledky prijímacieho procesu na vysokých školách si tiež môže vyzdvihnúť jednotlivec iba za seba. „Prehľad pedagogických hriešnikov sa po semestri zverejňuje. Iný postih zatiaľ matematici neuplatňujú“. Uvádza sa v článku [4]. Pýtame sa teda, akým právom by mali byť zverejnení pedagógovia, ktorí u študentov neuspeli, resp. boli hodnotení negatívne?

Je prirodzené, aby po anonymných anketách, pri ktorých študenti odpovedajú na komplex otázok súvisiacich s kvalitou, spôsobom výučby a so skúšaním sa konštatovalo? „Fakulta upravila študijné plány prvého a druhého ročníka práve na základe výsledkov študentskej ankety. Začiatok výučby fyziky posunula z prvého do druhého semestra, v ktorom už majú študenti dostatočné vedomosti z matematiky“ [4]. Domnievame sa, že tento fakt predsa musí fakulta konštatovať a prijať adekvátne závery a opatrenia po metodickom zamestnaní katedry matematiky a katedry fyziky, resp. po podrobnom prieskume, ako je uvedený v práci [2], alebo po spoločnom metodickom zamestnaní odborných katedier a všeobecných katedier danej fakulty. Nám sa práve takéto spoločné metodické zasadnutia katedier na škole osvedčili vždy, keď bolo treba rozhodnúť o závažných odborných otázkach výchovno - vzdelávacieho procesu.

Zdá sa, že pri anonymných dotazníkoch sa skôr môže strácať, maskovať, resp. skreslene chápať príčina negatívneho vplyvu pedagóga na študenta. Strácajú sa súvislosti a závislosti javov. Učiteľ hodnotí priamo, nie anonymne, študent by mal tiež hodnotiť priamo, nie anonymne. Priama, neanonymná anketa (na malej vzorke študentov Prírodovedeckej fakulty) ukázala rovnako nedávno, ako aj pred viacerými rokmi, že talentovaní, výborní študenti oceňovali prednášajúcich učiteľov matematiky ako výborných učiteľov. Vážili si ich a uznávali ich odborné kvality. Rozumeli im, ich spôsob výučby im vyhovoval, kým priemerní študenti, zaostávajúci, hodnotili tých istých prednášajúcich ako nevyhovujúcich. Z toho je možné vyvodiť, že spomínaní učitelia vedia pracovať len s talentovanými študentmi, ale možno nevedia využiť iné metódy, vhodné pre študentov priemerných, slabo prosperujúcich. Možno, že málo využívajú spätnú väzbu, kontrolu toho, čo sa robí na vyučovacej jednotke.

Chceme upozorniť, že v anketách, či už anonymných, alebo neanonymných by sa mali vyskytnúť len otázky presne formulované, ktoré si vyžadujú jasné, jednoznačné odpovede. Uvádzame napríklad typy nejednoznačných, nevhodných otázok, uvedených v textoch [4]:

- Váš celkový názor na pedagóga-
- Vzťah medzi učiteľom a študentom-
- Ako hodnotíte prístup učiteľa k študentom?-
- Pochopili ste látku úplne?-
- Aké sú najväčšie prednosti prednášajúceho ako učiteľa?-
- Ako jasne a vhodne formulované otázky sa nám javia nasledovné [4]:
- Používajú sa v priebehu prednášky učebné a didaktické pomôcky?-
- Prednášajúci prichádza na semináre a prednášky presne načas?-
- Majú študenti možnosť klásť otázky a zúčastňovať sa diskusie na učebni?-

3. ZÁVER

V článku sme chceli v stručnosti poukázať na niektoré problémy a nedostatky, ktoré môžu nastať pri nepremyslenom „spustení akcií“ súvisiacich s hodnotením učiteľov ich študentmi. Je navyše potrebné sa veľmi dôkladne zamyslieť nad tým, ako spracovať a využiť závery podobných „hodnotení“. Najmä preto, že študentské hodnotenia sú málo odborné a prevažne silne subjektívne, s vyústením - čo najľahšie získať zápočet či skúšku.

Literatúra:

- [1] Gáliková M.: Chromá morálka vysokého školstva. SME – Škola a rodina, ročník 1, číslo 19, str. 2
- [2] Grepl R.: Prúskum názorú odborných ústavú (kateder) Vysokého učení technického v Brne na výuku matematiky na vysokých školách technických. Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, ročník 42 (1997) číslo 3, str. 160 – 165.
- [3] Horáková J.: Americké hodnotenie učiteľov študentmi vraj pôsobí ako zbraň. SME – Škola a rodina, ročník 1, číslo 19, str. 1 – 2.
- [4] Horáková J.: Vysokoškôláci niekde učiteľov známujú. SME – Škola a rodina, ročník 1, číslo 19, str. 1.
- [5] Rebrová S. : Mnoho škôl v Spojených štátoch nemá záverečnú skúšku. SME – Škola a rodina, ročník 1, číslo 20, str. 1.

Adresa autorky:

RNDr. Viera Mislivcová, CSc.
Katedra matematiky a fyziky
Vojenská letecká akadémia, gen. M. R. Štefánika
ul. Rampová 7
041 21 Košice
tel. č. 055/6512372
e- mail: vmisliv@vlake.sk